

# A töredék foglalatában

Néhány hónappal halála előtt Dietrich Bonhoeffer ezt írta a börtönből: „Szellemi létünk torzó marad. Minden azon múlik, életünk töredékében vajon meg lehet-e látni, hogy tulajdonképpen milyenek tervezték és gondolták el, és milyen anyagból jött létre.” Folyik a vita arról, hogy kik tudják egészben látni a világot: a teológusok-e vagy a filozófusok, a művészek vagy a természettudósok. A summák világát mára mintha a törmelékdombok váltották volna fel. A vita napjainkra odáig fajult, hogy már az is kérdésessé vált, lehet-e egyáltalán meglátni a világ egészét, sőt: létezik-e egyáltalán egységes világ? Vagypedig kődarabkák töredékes halmazát ismerhetjük meg csupán, amelyekből a merészebbek talán megpróbálnak valami értelmesnek látszó mozaikképet kirakni?

„Tudásunk csak töredékes”, írta már Szent Pál a korintusiaknak. Ez a felismerés akkor válik igazán fájdalmassá, ha nemcsak ismereteink korlátaiba ütközünk bele, hanem emberi egzisztenciánk törekenységébe és töredékességébe. Bármilyen csodálatos eredményeket ér is el a csillagászat, az atomfizika vagy a géntechnika, minket mégis az izgat, hogy van-e értelme, jelentése, célja a létünknek, s ha igen, mi az — vagypedig tényleg torzó, részekre hulló halmaz maga az emberélet is? Ady Endre szavával: „Minden Egész eltörött, / Minden láng csak részekben lobban, / Minden szerelem darabokban, / Minden Egész eltörött.” A plazák világába torzuló korunk az élménnyel, a szenzációval, az akcióval próbálja feledtetni az Egész utáni vágyat. Megpróbálja elhíttetni az örömdarabkákról, hogy azok boldoggá tehetnek, vagyis a tartós és teljes harmónia, béke és öröm állapotába juttathatnak el.

Krisztus a „megtört kenyér a világ életéért”: felkínálja a világnak az élet egyetlen reményét. A jobbra, a tökéletesebbre kell ugyan törekednünk, de nem történik katasztrófa akkor sem, ha az eszményi tökéletességet itt a földön nem érjük el. Mennyivel szabadabban tudnak élni azok, akik elfogadják életük töredékes voltát, de avval a bizalommal és reménnyel, hogy Krisztus látzólag megtört életén keresztül az Atya mégis egészben látja és teljessé teszi a mi töredékes életünket is. Ha elfogadjuk önmagunkat és világunkat, mint „a töredék foglalatában / az Atyais-ten igéretét” (Pilinszky János: *Metronóm*).